

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра академічного та естрадного вокалу

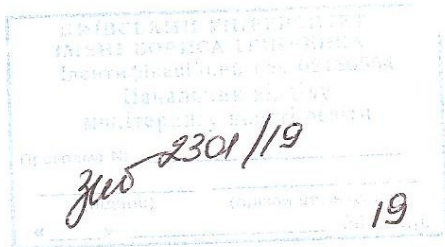
«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О. Б. Жильцов
« » 20 р.

ВИРОБНИЧА / ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

спеціальності 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Розробник: Кацалап Олена Вікторівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

Керівник практики від ЗВО: Кацалап Олена Вікторівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

Програму виробничої / педагогічної практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від «28» 08 2019 р. № 7

Завідувач кафедри (Ю. В. Мережко)
(підпис)

Програму виробничої / педагогічної практики перевірено

« ». . 2019 р.

Заступник директора (А. О. Таранник)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), « » 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), « » 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), « » 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), « » 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
«Виробнича / педагогічна практика»		
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>12 / 360</i>	
Курс	<i>IV</i>	<i>IV</i>
Семестр	<i>VII</i>	-
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>1</i>	-
Обсяг кредитів	<i>6</i>	-
Обсяг годин, у тому числі:	<i>180</i>	-
Установча конференція	<i>2</i>	-
Практична робота	<i>176</i>	-
Звітна конференція	<i>2</i>	-
Форма семестрового контролю	<i>залік</i>	-

2. Мета та завдання практики

Мета виробничої / педагогічної практики – залучення студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів) першого (бакалаврського) рівня до творчого процесу в культурно-мистецькому закладі позашкільної освіти та Університеті і набуття ними необхідних знань у вокально-педагогічній роботі з дитячим та студентським ансамблевим колективом. Зокрема, йдеться про організацію практичних занять, роботу над вокально-інтонаційним відтворенням і виконавськими штрихами, розуміння специфіки підбору та вивчення вокально-ансамблевого репертуару, спостереження за діяльністю керівника тощо, що може бути використаним під час складання комплексного екзамену з методики роботи з вокальним ансамблем на Державній атестації та застосованим у подальшій фаховій діяльності (професійна кваліфікація після закінчення бакалаврату – «співак, викладач початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів»; спеціалізація: артист та керівник вокального ансамблю).

Завдання виробничої / педагогічної практики:

- опанування студентами специфіки педагогічної взаємодії керівника та учасників вокального ансамблю і особливостей проведення вокально-ансамблевих занять;
- підготовка до здійснення педагогічного спостереження, формування навичок діагностування музичних здібностей учасників вокального ансамблю;

- розвиток професійно-педагогічних умінь навчання співу у вокальному ансамблі;
- формування навичок роботи з творами вокально-ансамблевого репертуару;
- практична робота з ансамблевим колективом, вміння застосовувати методи педагогічного аналізу вокально-ансамблевого виконавства;
- здатність працювати в команді;
- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію.

3. Результати проходження практики

У результаті проходження виробничої / педагогічної практики студенти повинні знати:

- специфіку вокально-педагогічної роботи з дитячим і студентським ансамблевим колективом,
- принципи підбору творів вокально-ансамблевого репертуару,
- форми та методи навчання вокально-ансамблевому виконавству учасників різних вікових категорій;

уміти:

- цілеспрямовано планувати навчальну роботу з дитячим і студентським ансамблевим колективом;
- визначати рівень музично-художнього та загальнокультурного розвитку учасників дитячого і студентського вокального ансамблю, використовуючи навички діагностування музичних здібностей;
- розуміти художні особливості музичних творів різних стилів і жанрів, специфіку їх підбору з урахуванням вікової категорії, музичних здібностей та можливостей учасників вокального ансамблю, доцільності;
- працювати з вокальним ансамблем та аналізувати основні аспекти його вокально-виконавської діяльності: інтонування, застосування динамічних відтінків, різноманітних засобів художньої виразності в роботі над розкриттям ідейно-художнього змісту виконуваних творів, шляхи подолання виконавських труднощів у вокально-творчій роботі, якість засвоєння учасниками вокального ансамблю навчального матеріалу;
- сприяти створенню позитивної творчої атмосфери в колективі під час вокально-ансамблевих занять та інших заходів;
- бути спрямованим на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію, здатним до самоосвіти, самоорганізації, рефлексії, самокоригування і самовдосконалення.

4. Структура практики

Зміст практики	Усього	Розподіл годин між видами робіт		
		Установча конференція	Практична	Звітна конференція
Установча конференція	2	2		
Практична робота (опанування основних понять і принципів функціонування вокального ансамблю)				
– форми проведення вокально-ансамблевих занять	24		24	
– розвиток ансамблевих виконавських навичок	48		48	
– методика роботи над вивченням творів вокально-ансамблевого репертуару	50		50	
– практична робота з ансамблевим колективом	54		54	
Звітна конференція	2			2
Підготовка та проходження контрольних заходів	Залік			
Усього	180	2	176	2

5. Програма практики

Установча конференція запланована з метою надання інформації щодо терміну проходження виробничої / педагогічної практики, баз і ансамблевих колективів, де відбуватиметься творчо-практична робота, також передбачає ознайомлення із метою, завданнями та особливостями проходження підсумкового контролю, вимогами до оформлення щоденника практики тощо.

Бази проходження практики

№ з/п	Вид практики	Семестр / тривалість	Бази (перелік)
1.	Виробнича / педагогічна практика	VII / 16 тижнів (безвідривна)	Школа джазового та естрадного мистецтв (м. Київ, вул. Челябінська, 7в)
			Київський університет імені Бориса Грінченка, Інститут мистецтв (бульвар І. Шамо, 18/2)

Керівники від закладу вищої освіти та баз проходження практики здійснюють організацію та забезпечують виконання завдань виробничої / педагогічної практики. Керівник від закладу вищої освіти:

- вирішує питання, пов'язані з організацією практики;
- проводить установчу та звітну конференції;
- спостерігає та контролює роботу студентів, ведення ними щоденників;
- надає їм методичні рекомендації у плануванні та проведенні творчо-практичної роботи;
- на основі фахового відгуку й оцінки здійснює контроль їхньої успішності.

Керівник від бази проходження практики:

- надає студентам методичні рекомендації під час вокально-ансамблевих репетицій;
- спостерігає за опануванням ними різних форм і методів роботи;
- забезпечує проведення підсумкових практичних занять з вокальним ансамблем.

Практична робота полягає, насамперед, в ознайомленні студентів з базами проходження виробничої / педагогічної практики, знайомстві з керівниками та ансамблевими колективами, їхніми творчими планами на найближчі місяці.

У процесі проходження практики студенти з допомогою фахівців повинні опанувати такі основні поняття та принципи функціонування вокального ансамблю:

- форми проведення вокально-ансамблевих занять (види репетиційних занять – коректурні, ординарні (робочі), прогонні, генеральні, розспівування ансамблю тощо);
- розвиток ансамблевих виконавських навичок (ансамблеве дихання, резонатори і регістри, атака звуку, робота над артикуляцією й

дикцією, тембральне забарвлення, розвиток мелодичного та гармонічного слуху ансамблістів, інтонаційний ансамбль, стрій);

- методика роботи над вивченням творів вокально-ансамблевого репертуару, специфіка їх підбору з урахуванням вікової категорії та професійної підготовки учасників ансамблю, етапи розучування твору: засвоєння вокально-технічних вимог і робота над розкриттям ідейно-художнього змісту;
- підготовка вокального ансамблю до можливого концертного виступу: створення творчої атмосфери, відповідне моделювання репетицій, спів у певних акустичних умовах, виконавсько-сценічна майстерність.

Усі вище вказані базові знання необхідно буде застосувати в роботі з ансамблевим колективом, при аналізуванні твору вокально-ансамблевого репертуару (художньо-педагогічний, музично-теоретичний і вокально-виконавський) та основних аспектів вокально-виконавської діяльності ансамблю, виявивши при цьому виконавські труднощі та помилки і методи їх подолання. Навчальні дисципліни «Методика роботи з вокальним ансамблем», «Вокальний ансамбль», «Диригування» та «Читання партитур для вокальних ансамблів», які вивчаються паралельно з проходженням безвідривної виробничої / педагогічної практики, мають стати підґрунтям для виконання практичної роботи.

Робота студентів під час проходження виробничої / педагогічної практики також полягає в накопиченні необхідних знань з допомогою фахових джерел. Важливо навчитися працювати над розбором і вивченням творів вокально-педагогічного ансамблевого репертуару: вміти вправно читати з листа, грати партитури на фортепіано, виконувати голосом усі партії та визначати вокально-творчі завдання. Спостерігаючи за роботою керівників ансамблевих колективів, необхідно звернути увагу на диригентську техніку, навички комплексного виконавства, висловлені ними зауваження й рекомендації у вокально-виконавській практиці, комунікацію з ансамблістами тощо, аби використати ці професійні якості у власній роботі з ансамблевим колективом, також під час складання комплексного екзамену з методики роботи з вокальним ансамблем на Державній атестації та майбутній фаховій діяльності. Питання професійного характеру, що можуть виникнути в ході вокально-ансамблевих занять, слід негайно з'ясовувати і ретельно опрацьовувати.

Звітна конференція передбачає підбиття підсумків проходження виробничої / педагогічної практики: звіт студентів, озвучення відгуків та оцінювання їхньої роботи на базах проходження практики, висновок керівника практики від закладу вищої освіти. Також відбудеться виставлення заліку і здача щоденників практики.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

На заключному етапі проходження виробничої / педагогічної практики будуть проведені підсумкові заняття і виставлено залік. Спираючись на теоретично-методичні та практичні знання, здобуті при вивченні навчальних дисциплін «Методика роботи з вокальним ансамблем», «Вокальний ансамбль», «Диригування», і перебуваючи на репетиціях ансамблевих колективів, студенти-практиканти повинні орієнтуватися в таких питаннях:

1. Сутність та зміст поняття «вокальний ансамбль».
2. Види ансамблю згідно з конкретними хоровими партитурами.
3. Типи і види співацького дихання та методи роботи над ними у вокальному ансамблі, характеристика резонаторів і регістрів, висвітлення специфіки роботи над їх вирівнюванням, види атаки звуку.
4. Вправи для розспівування ансамблю, принцип їх добору.
5. Визначення поняття «стрій».
6. Визначення гармонічному строю. Наводити приклади вправ.
7. Визначення мелодичному строю. Наводити приклади вправ.
8. Особливості роботи над дикцією, формуванням голосних і приголосних, наводити приклади вправ для її розвитку.

Важливим критерієм оцінювання буде демонстрування у присутності фахівців методики роботи над фрагментом будь-якого твору, опанованого вокальним ансамблем (8 тактів), з подальшою короткою характеристикою базових вокально-технічних і виконавських елементів: художньо-педагогічним, музично-теоретичним та вокально-виконавським аналізом твору, оцінюванням ансамблевого дихання, артикуляції й дикції, строю, застосованих динамічних відтінків, різноманітних засобів художньої виразності в роботі над розкриттям ідейно-художнього змісту та виявленням виконавських помилок і шляхів для їх виправлення.

Види діяльності	Кількість балів
Участь в установчій конференції	1
Практична робота (опанування основних понять і принципів функціонування вокального ансамблю)	
– форми проведення вокально-ансамблевих занять	14
– розвиток ансамблевих виконавських навичок	26
– методика роботи над вивченням творів вокально-ансамблевого репертуару	28
– практична робота з ансамблевим колективом	30

Участь у звітній конференції	1
Всього:	100

Кількість балів залежатиме від академічної доброчесності та професійного рівня студентів-практикантів.

6.2. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 бал	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 бали	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, однак достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	0-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

7. Рекомендовані джерела

Основні (базові):

1. Байда Л. А. Вокально-хорова робота у системі підготовки майбутнього вчителя музики. К. : УДПУ, 1997. 68 с.
2. Вокальні ансамблі [Ноти] : Вип. 2 / уклад. О. Ф. Чеботарьова. Київ, Музична Україна, 1981. 79 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 16 примірників).
3. Вокальні ансамблі [Ноти] : репертуарно-методичний посібник / уклад. О. Ф. Чеботарьова. 2-е вид., доп. і перероб. Київ : Музична Україна, 1973. 133 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса

- Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 2 примірники).
4. Живов В. Л. Исполнительский анализ хорового произведения. М.: Музыка, 1987. 95 с. – Режим доступу: https://noty-bratstvo.org/sites/default/files/analiz_zhivov.pdf.
 5. Кушніренко А. М. Тобі співаю, Україно! : хорові твори, вокальні ансамблі, солоспіви. Міністерство культури і туризму України, Міністерство освіти і науки України, Національна спілка композиторів України, Чернівецьке обласне управління культури і туризму. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2009. 183 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 1 примірник).
 6. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія: навчальний посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 216 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 3 примірники).
 7. Осеннева М. С., Самарин В. А., Уколова Л. І. Методика работы с детским вокально-хоровым коллективом. М., 1999. 222 с.
 8. Словник-довідник співака : Навчальний посібник [Інформаційно-довідкове видання]. Уклад. Д. І. Балдинюк, Н. А. Балдинюк, видання друге. Умань : РВЦ «Софія», 2015. 108 с. – Електронна база кафедри академічного та естрадного вокалу Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2).
 9. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу: Навч.-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу. К. : ІЗМН, 1998. 160 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 1 примірник).

Додаткові:

1. Абт Ф. Школа пения: избранные упражнения для низких голосов в сопровождении фортепиано. М. : Музыка, 1985. 31 с.
2. Алиев Ю. Пути формирования навыков многоголосного пения в детском хоре. Музыкальное воспитание в школе. М. : Музыка, 1975. Вып. 10. С. 135-148.
3. Виардо П. Упражнения для женского голоса в сопровождении фортепиано. М. : Музыка, 1967. 40 с.
4. Добровольская Н., Орлова Н. Что надо знать учителю о детском голосе. М., 1972. 32 с.
5. Емельянов В. В. Фонопедические упражнения: метод. разработка. Кировоград, 1988. 29 с.
6. Живов В. Л. Методика анализа хоровой партитуры. Вопросы хороведения на музыкально-педагогическом факультете : сб. науч. трудов. М. : МГПИ, 1981. С. 72-87.
7. Люш Д. Развитие и сохранение певческого голоса. Киев, 1988. 144 с.

8. Малинина Е. Вокальное воспитание детей. Л., 1967. 45 с.
9. Менабени А. Г. Вокальные упражнения в работе с детьми. Музыкальное воспитание в школе. М.: Просвещение, 1978. Вып. 13. С. 28-37.
10. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. К.: Музична Україна, 1971. 90 с. – Електронна база кафедри академічного та естрадного вокалу Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2).
11. Тевлина В. К. Методика работы над песней (начальные классы). Музыкальное воспитание в школе. М.: Музыка, 1986. Вып. 17. С. 33-41.
12. Юцевич Ю. С. Музыка. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с. 77 нотних прикладів та малюнків. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 9 примірників).

8. Щоденник практики

1. Титульна сторінка
2. Інформація про студента (коли прибув-вибув з баз проходження практики тощо)
3. Календарний графік проходження практики
4. Робочі записи під час проходження практики
5. Відгук і оцінка роботи студента на практиці
6. Відгук осіб, які перевіряли проходження практики, висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження студентом практики

Київський університет імені Бориса Грінченка

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

студент

(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет ___ Інститут мистецтв _____

Кафедра, циклова комісія ___ кафедра академічного та естрадного
вокалу _____

Освітній рівень ___ перший (бакалаврський) _____

Спеціальність ___ 025 Музичне мистецтво (Сольний спів) _____

_____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство, в організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи „___” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
підприємства, організації, установи “___” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Прибув на підприємство, в організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи „___” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
підприємства, організації, установи “___” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Печатка « _____ » _____ 20 __ року

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Печатка « _____ » _____ 20 __ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти

Дата складання заліку „_____” _____ 20____ року

Оцінка:

за стобальною шкалою _____

рейтингова оцінка _____

Керівник практики

від закладу вищої освіти _____ О. В. Кацалап

Завідувач кафедри

академічного та естрадного вокалу _____ Ю. В. Мережко